

Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto 2024–2026

**Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua
-työryhmä, kokous 1/2025, MUISTIO**

Aika: 19.3.2025 klo 9.02–10.55

Paikka: Microsoft Teams -kokous

Kokouksessa läsnä:

Essi Kariaho, puheenjohtaja, Pharmaca Intelligence Oy
Erja Niemi, sihteeri, Pirkanmaan hyvinvointialueen sairaala-apteekki
Kristiina Airola, Duodecim Oy
Henna Kyllönen, Suomen Apteekkariliitto
Julia Lumijärvi, Kuluttajaliitto
Ilona Niittynen, HUS-apteekki (klo 9.37 asti)
Minna Nissilä, Orion Oyj
Raimo Ojala, Kliinisen farmasian seura
Jouko Savolainen, Itä-Suomen yliopiston apteekki (klo 9.27 asti)
Piia Siitonen, Itä-Suomen yliopisto (UEF)
Ville-Matti Mäkinen, Suomen Proviisoriyhdistys ry
Katja Uljas, Pirkanmaan hyvinvointialueen sairaala-apteekki

Kolme nostoa kokouksesta

1. Lääkehoidon Päivän webinaari ”Valinnoilla on väliä – Lääkkeiden oikea käyttö on myös ympäristöteko” oli erittäin onnistunut!

[Valtakunnallinen Lääkehoidon päivä 13.3.2025 - Tallenne](#)

2. Fimean laatima käsikirjotus biologisten lääkkeiden/biosimilaarien annosteluvälineiden opastusvideoita varten: [Suositus valmistunut biologisten lääkkeiden antolaitteiden ohjevideoista - Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö](#)
3. Verkostossa tuotettujen materiaalien hyödyntäminen ja niistä tiedottaminen

1. Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja Essi Kariaho avasi kokouksen klo 9:02 ja toivotti työryhmän jäsenet tervetulleiksi vuoden 2025 ensimmäiseen kokoukseen.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi. Päätös: Hyväksyttiin esityslista.

3. Työryhmän toimintasuunnitelman toimenpiteiden ja kehittämisprojektien tilanne

Lääketietovaranto / Elsi Similä

Käytiin läpi Elsin etukäteen lähettämä sähköposti projektin tilannetiedosta:

Kansallisen Lääketietovarannon kehittäminen alkaa. Lääketietovarantoon kerätään ensi vaiheessa viranomaisten tehtäviin ja palveluihin liittyviä tietoja lääkevalmisteista ja lääkemarkkinasta. Nykyisin lääkevalmisteiden tiedot ovat hajallaan eri toimijoiden verkkosivuilla ja palveluissa.

Fimea, Kela, THL ja Hila ovat yhdessä päättäneet käynnistää Lääketietovarannon kehittämisen. Kehittäminen perustuu aiemmin tehtyyn laajaan selvitystyöhön ja nähdään osaksi STM:n lääkkeitä ja apteekkitalous- hanketta.

Vuosi 2025 on varattu rahoituksen varmistamiseen, hankesuunniteluun, markkinavuoropuheluihin sekä kilpailutukseen ja hankintaan. Markkinavuoropuheluissa keskustellaan markkinoilla olevien toimijoiden kanssa Lääketietovarannon kehittämistavoitteista ja kerätään tietoa kehittämiseen liittyvästä tarjonnasta ja ratkaisuksista. Vuonna 2026 on tarkoitus käynnistää kahden vuoden pituinen Lääketietovarannon kehitysvaihe, jota seuraa vielä vuoden mittainen tuotanto- ja jatkokehitysvaihe.

STM uutisoi Lääketietovarannon kehittämisestä 14. helmikuuta ([kolumni](#) ja [tiedote](#)). Huhtikuussa järjestetään myös sidosryhmätilaisuus, jossa esitellään hankkeen tavoitteet ja aikataulu sekä kerätään sidosryhmien näkemyksiä ja toiveita. Tilaisuus on avoin kaikille sidosryhmille ja tarkoitettu erityisesti niille, jotka tulevat hyödyntämään Lääketietovarannon tietotuotteita ja käyttöliittymiä: <https://stm.fi/tapahtumat/2025-04-15/sidosryhmatilaisuus-laaketietovarannosta>

Digitaalisten hoitopolkujen ja niillä hyödynnettävien työkalujen kehittäminen:

Lääketieto digitaalisissa hoitopoluissa ja terveyssovelluksissa / Ville-Matti Mäkinen, Julia Lumijärvi, Tuomo Heinonen, Päivi Kiviranta, Tarja Pajunen, Raimo Ojala, Auri Sääskilahti

Ville-Matti kertoi kehittämisprojektin etenemisestä:

Pienryhmä on kokoontunut edellisen kokouksen jälkeen joulukuussa ja ryhmä oli päättänyt edetä aiepaperin toiseen vaiheeseen, eli kokoamaan tietoja lääkitystietoja käyttävien sovellusten hyödyistä ja haasteista. Pohjalla ei ole suomalaisia artikkeleita, ainoastaan jo aikaisemmin Ville-Matin jakamat ulkomaiset neljä artikkelia. Suomalainen aineisto olisi tarpeen.

Pienryhmä kokoontuu mahdollisesti ennen verkoston seuraavaa toukokuun kokousta ja määrittelee ja rajaa vielä tarkemmin lääkeinformaatiostrategian pohjalta tutkimuksen kysymyksen/tutkimusongelman, ettei aihe leviä liikaa yksityiskohtiin.

Terveyssovellusten hyödyt ja haasteet on kartoitettava jo tutkitun tiedon avulla, ryhmäläisten ei ole mahdollista testata ja tutkia niitä itse. Suomalaisista materiaalia etsitään, esim. opinnäytetöitä, koska nykytilaa Suomessa ei pysty nykyisistä (ulkomaisista) artikkeleista päättelemään.

Ensi vuosi on tutkimusten tulosten julkaisuvuosi. Pienryhmä jatkaa toistaiseksi itsenäisesti, ulkopuolista/muun työryhmän näkemystä pyydetään tarvittaessa myöhemmin.

Hyvinvointialueiden resurssimuutosten myötä kyselytutkimuksen tai selvitystyön toteuttaminen käytössä olevista lääketietokannoista ja -palveluista hyvinvointialueilla / Ilona Niittynen, Erja Niemi

Erja esitteli luonnoksen Microsoft Forms -kyselystä, jolla maksullisten lääketietokantojen ja -sovellusten saatavuutta eri hyvinvointialueilla kartoitettaisiin. Kyselyn jakelu on tarkoitus toteuttaa sairaala-apteekkien kautta, koska yhteystiedot ovat helposti saatavilla ja oletus on, että jokaisessa sairaala-apteekissa tiedetään omalla hyvinvointialueella käytössä olevat lääkeinformaation lähteet. Keskusteltiin lisäyksistä ja tarkennuksista luonnokseen, esimerkiksi eri tietokantojen osioiden tarkemmasta pilkkomisesta. Erja lähettää testikyselyn verkoston jäsenille ja sairaala-apteekeille kysely pyritään toteuttamaan ennen kesää.

Tehokas ja toimiva lääkeinformaatio hoitoketjun eri vaiheissa –tarkistuslista / Raimo Ojala, Ville Valkonen, Jukka K. Korpela, Jouko Savolainen

Raimo kertoi, ettei aiheesta ole päivitettävää, eli tehtävä on valmis ja tarkistuslistalle toivotaan näkyvyyttä ja käyttöä! Nykyinen nimi on "Potilaan lääkehoidon tarkistuslista". Jos tarkistuslistaan tulee päivitystarvetta tai jatkokehitystoiveita, niin asia otetaan uudestaan esille. Reuma-lehti teki viime vuonna aiheesta artikkelin, muita yhteydenottoja ei ole tullut. Aihe poistetaan työryhmän esityslistalta.

Lääkkeiden ympäristövaikutukset: Jatkotyö edellisen kolmivuotiskauden jälkeen: Kansainvälinen julkaisu aiheesta Lääkelaastareiden hävityskäytännöt ja tiedonsaanti / Outi Lapatto-Reiniluoto, Piia Siitonen, Henna Kyllönen

Piia kertoi, että kansainvälinen artikkeli lääkkeiden ympäristövaikutuksista on viimeistelyä vaille valmis ja julkaistaan pian. Nostona artikkelin sisällöstä: päätuloksena on, että tietoisuutta tarvitsee lisätä, tällä hetkellä hävityskäytännöt vaihtelevat myös riippuen vaikuttavasta aineesta.

Lääkehoidon päivässä oli hyvä mahdollisuus lisätä tietoisuutta aiheesta. Lääkkeiden hävittäminen on aiheena myös farmasian työharjoittelijoiden tehtävänä ja ohjeet löydettävissä Tietotipasta.

Kiitos pienryhmälle, asia edistyy hienosti ja tietoisuutta lääkkeiden ympäristövaikutuksista on erittäin tärkeä levittää myös kansainvälisesti.

Essi kertoi kokemuksen keskustelusta terveydenhuollon kongressissa Yhdysvalloissa, jossa oli käynyt ilmi, ettei suuret potilastietojärjestäjätoimittajat huomioi ympäristöasioita millään tavalla. Meidän kannattaa siis pitää aihetta esillä.

Tiedon tuottaminen ajankohtaisista ja tarpeellisista aiheista lääkkeiden käyttäjille: Biologiset lääkkeet ja biosimilaarit & apteekkien lääkevaihto / Kristiina Airola, Jouko Savolainen, Eveliina Manninen, Henna Kyllönen

Kristiina kertasi biologisten lääkkeiden apteekkivaihtoon liittyneen pienryhmän aikaisemman infokampanjan aiheesta: vajaa vuosi sitten tehty kiertokirje, apteekkien infolehtinen (suomi, ruotsi ja englanti -kieliversiot) ja Duodecim Terveyskirjaston artikkeli.

Lääkevaihto on laajentunut tammikuun alusta ja laajentunee vielä tämän vuoden aikana myös osaan insuliineihin. Infokampanja pyöräytettiin uudestaan joulukuun alussa.

Apteekkien varautuminen lääkevaihtoon vaikuttaisi olevan hyvä ja alkuvuosi ollut rauhallinen asian suhteen, ongelmia ei ole ilmeisesti ollut. Toisaalta kovin paljon vaihtoja ei ole vielä tullut, koska reseptillä on oikeus käyttää samaa valmistetta 6 kk.

Fimea on laatinut lääkeyrityksille "kansallisen käsikirjoituksen" biologisten lääkkeiden ja biosimilaarien annostelulaitteiden ohjevideoita varten, jotta annostelu sujuu turvallisesti, vaikka väline vaihtuisi. Ohje julkaistaan 20.3.2025. [Suositus valmistunut biologisten lääkkeiden antolaitteiden ohjevideoista - Sosiaali- ja terveysministeriö](#)

Keskusteltiin, että asiakkaille on myös tiedotettava, mistä video löytyy, koska asiakaspalvelutilanteessa ei aina sitä pystytä asiakkaalle esittämään ja käymään läpi.

Tuotetut materiaalit ovat pysyviä eikä nyt tiedossa ole, että niitä tarvitsisi muokata. Pidetään kuitenkin kokousten esityslistalla, jos asiaan liittyen tulee tarpeita/toiveita.

Kehitysprojekti/toimenpide tekoälyn, kuten esim. Chat GPT:n haasteista ja hyödyistä lääketiedon hyödyntämisessä / Ville Valkonen, Elsi Similä

Pienryhmästä ei ollut ketään paikalla.

Essi kertoi kokemuksen terveydenhuollon konferenssista Yhdysvalloista, tekoälyn edistymisestä vuoden aikana: lääkeinformaatioon liittyvät vastaukset oli saatu laadukkaammiksi, tarkemmiksi ja luotettavammiksi verrattuna aikaisempaan vuoteen. Myös suomen kieli oli erittäin hyvää.

Viime toimintakaudella tuotettujen materiaalien päivitysten aloittaminen

- **Apteekin farmaseuttisen henkilöstön keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja**
Henna aloittaa päivityksen.
- **Sairaalafarmasian ammattilaisten keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja**
Katja ja Erja aloittavat päivityksen kevään aikana.
- **Lääkäreiden keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja**
- **Hoitajien keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja**
Kysytään Outilta, pystyisikö päivitysvastuuseen. Tarkennetaan seuraavassa kokouksessa.

4. Lääkehoidon päivä 13.3.2025

Lääkehoidon päivää vietettiin teemalla "Kestävä ja vastuullinen lääkkeiden käyttö". Webinaarissa oli linjoilla 800 osallistujaa, joten teema sai ansaitsemansa huomion ja ajan. Webinaari sai paljon kehuja ja kiitosta!

Kerrattiin, miten Lääkehoidon päivä näkyi eri organisaatioissa:

- o Pirkanmaan hyvinvointialueella päivän teemaa ja webinaaria mainostettiin sekä kansalaisille ekstranetissä että ammattilaisille intranetissä. Osastoille jaettiin vinkkejä lääkehävikin vähentämiseksi ja mainostettiin tulevaa sisäistä koulutuspäivää, jossa aihetta käsitellään.
- o Lääkkeiden hinnat olivat nousseet keskusteluun Orionilla, eli tilanne, jossa pientä pakkausta ei ole hinnoittelun takia kannattavaa ostaa ja siten lääkejätteen määrä lisääntyy.
- o Ainejärjestö Fortis piti Farmasian laitoksella Lääkehoidon päivän ständiä ja jakoi aiheeseen liittyvää materiaalia.

5. Muut asiat

Terveiset koordinaatioryhmän kokouksista 12.12.2024 ja 12.2.2025

- Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen -dokumentin päivitys on meneillään
- Tunne lääkkeesi -Facebook-sivun sulkeminen Lääkehoidon päivän viestinnän jälkeen viikolla 13
- Kansallinen lääkeinformaation tutkimusstrategian 2021–2026 päivitys
- Hyväksytty aiopaperi: Muistilista vastaanotolle valmistautumiseen ja ohje osallistamisen tukemiseksi [Lääkkeen käyttäjän muistilista vastaanotolle](#)

Katja Uljas on jäämässä vanhempainvapaalle toukokuussa ja poistuu ryhmästä ainakin toistaiseksi (osallistuminen toukokuun kokoukseen vielä epävarma). Katja kiittää kaikkia hyvästä yhteistyöstä ja myös iso kiitos Katjalle aktiivisesta tekemisestä työryhmässä!

Lääkeinformaatioverkoston vetäjä Piia Vuorela on jakanut linkin vaikuttavuusseuran Hukkajahti [Hukkajahti](#) -sivustolle, jossa etsitään sotien hukkia ja hukan poistajia 11.4.2025 asti. Aiheesta nousi keskustelua:

- o Raimo nosti esille huumausainekirjanpidon sotien resurssihukkana, koska huumausaineiden paperiseen kirjanpitoon kuluu todella paljon aikaa, mikä ei kuitenkaan estä väärinkäyttöä. Ville-Matti on tehnyt aiheesta (huumausainekirjanpito) aikaisemmin diplomityön ja Ville-Matin mielestä aiheesta voisi kirjoittaa esseen yritysturvallisuuden näkökulmasta, koska yrityksellä (sairaala) on velvollisuus valvoa huumausaineiden käyttöä. Ville-Matilla on tiedossa aineistoa, jonka perusteella asiaa voisi lähteä pohtimaan. Ville-Matti ja Raimo alkavat koostaa nykytilanteen kuvausta ja mahdollisia muutosehdotuksia, jotka voisi esittää lainsäätäjille. Aiheen käsittelyä jatketaan työryhmän seuraavassa kokouksessa.
- o Minna kertoi, että Orionilla toivotaan ideoita terveydenhuollon arjessa esille tulevista tarpeista, heille voi esittää esim. vinkkejä/toiveita valmisteiden lääkemuuodoista ja vahvuuksista.
- o Henna kertoi lääkeniuvontaselvityksestä: [Apteekkien neuvonnassa pitäisi keskittyä enemmän asiakkaan tarpeisiin kuin tuotteisiin - Sosiaali- ja terveysministeriö](#). Aiheesta riittää vielä pohtimista, että onko lääkeniuvonnan merkitys apteekeissa vielä ihan selvä.
- o Keskusteltiin hyvinvointialueiden digitalisoitumisesta (digihoitopolut, digipalvelut) siitä näkökulmasta, että miten avoapteekit asemoituvat tähän muutokseen ja kokonaisuuteen. Tarve on yhteistyöhankkeille, joissa apteekit olisivat mukana ja tietoisia esim. miten terveydenhuollossa ohjataan eri sairauksien kohdalla.

Seuraavat kokoukset

- Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaaminen 8.4.2025 13.00-15.15
- 14.5.2025 klo 9–11
- 1.10.2025 klo 9–11
- 26.11.2025 klo 9–11

6. Kolme nostoa kokouksesta

1. Lääkehoidon Päivän webinaari ”Valinnoilla on väliä – Lääkkeiden oikea käyttö on myös ympäristöteko” oli erittäin onnistunut!

Valtakunnallinen Lääkehoidon päivä 13.3.2025 - Tallenne

2. Fimean laatima käsikirjotus biologisten lääkkeiden/biosimilaarien annosteluvälineiden opastusvideoita varten:

<https://stm.fi/-/suositus-valmistunut-biologisten-laakkeiden-antolaitteiden-ohjevideoista>

3. Verkostossa tuotettujen materiaalien hyödyntäminen ja niistä tiedottaminen

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.55

Liitteet

[Keskitetty lääketietovaranto helpottaa lääkehoidon toteuttamista ja seurantaa - Sosiaali- ja terveysministeriö](#)

<https://stm.fi/tapahtumat/2025-04-15/sidosryhmatilaisuus-laaketietovarannosta>

[Suositus valmistunut biologisten lääkkeiden antolaitteiden ohjevideoista - Sosiaali- ja terveysministeriö](#)

[Mitä jokaisen tulisi tietää lääkkeiden saatavuushäiriöistä? | Kuluttajaliitto](#)

[Lääkkeen käyttäjän muistilista vastaanotolle](#)

[TUOTTEET – Drug Safe - Remomedi](#)

[Apteekkien neuvonnassa pitäisi keskittyä enemmän asiakkaan tarpeisiin kuin tuotteisiin - Sosiaali- ja terveysministeriö](#)